

2. Шелест А. Brexit остановился на границе: как проблема Северной Ирландии ломает переговоры Британии и ЕС, 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2017/12/13/7074989/>

3. Batchelor T. EU says independent Scotland would not have automatic right to become new member, 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/scottish-eu-independence-referendum-scotland-join-queue-membership-apply-a7627201.html>

4. May T. Full text of the speech by Prime Minister Theresa May, 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=00rRnTFJsZU>

Самуйлік М.М.

кандидат політичних наук, доцент;

Бобкова З.Ф.

магістрант,

Одеський державний аграрний університет

ЗЕМЛЯ ЯК ФАКТОР ПОЛІТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Одним із факторів, що утримують незалежність країни є прагнення народу самому господарювати на своїй землі. Земля – фундамент, на якому базується державність України та бажання громадян захищати її. Кожен має усвідомлювати, що українська земля належить йому, його родині, її нащадкам. Лише у цьому випадку люди підуть добровільно захищати свою країну, свою землю. Історично вже були часи, коли українська земля належала тільки чужоземцям, багатіям – дворянам, панам, а українці були кріпаками, ходили на панщину, терпіли збитки. Історія повернула право людей на свою землю. Вони боролися за її всіма зусиллями, ціною життя. Провідна роль землі в Україні визначається сьогодні об'єктивними обставинами щодо місця її у світовому просторі. Українські землі складають до 12% світових чорноземів, 68,9% загальної площі території займають сільськогосподарські угіддя [1, с. 83]. Україну виділяють в світі як країну, яка має вагомий аграрний потенціал через найбільші запаси чорноземів. Земля як вагомий компонент продуктивних сил, досі не інтегрована до цивілізованого ринкового обміну. Варто нагадати, що однією із

економічних причин всіх світових війн, май же не єдиною, були землі в Україні. Їх територія приваблювала інтереси багатьох держав. Тому вимоги щодо необхідності скасування мораторію на продаж сільськогосподарських земель досить часто можна було почути у наполегливих кредиторів та в заявах міжнародних партнерів.

Україна, після отримання незалежності, наділила селян землею сільськогосподарського призначення з метою забезпечення їхнього ефективного господарювання, а не перепродажу. У 90-ті роки приватизувались заводи, фабрики. Робітникам роздавали «ваучери» і казали, що вони тепер стали власниками та можуть робити з цими ваучерами що завгодно. Все завершилося за декілька років. В Україні панувала економічна криза. Людям потрібні були хоч якісь кошти. Ваучери продавали за безцінь. Підприємства були викуплені бізнесом, або просто відібрані бандитами. Так може статися із землею. Земля є продуктом природи, і як будь-який інший засіб виробництва виступає товаром, що зумовлює необхідність формування ринкових відносин, в основу яких покладено право приватної власності на землю. Для цього, після отримання незалежності, Україна запровадила земельну реформу, але належних правових умов на той час не мала. Суперечливі бізнес-інтереси різних сил у суспільстві привели до тимчасової заборони продажу земель сільськогосподарського призначення. В Україні почав діяти мораторій на продаж землі. Це питання залишалось і залишається одним із найбільш дискусійних. Мораторій запроваджували на п'ять років із прагненням зупинити хаос на ринку землі. Ринок лише починав формуватися. Незадовго до того відбулося розпаювання наділів в Україні. Але за п'ять років так і не створила влада обіцяних механізмів для функціонування ринку землі. Верховна рада України щороку продовжувала дію мораторія на продаж землі, пояснюючи бажанням захистити власників від недобросовісних покупців. Як наслідок – переважна більшість земель сільськогосподарського призначення залишалися поза ринковим обігом. Розпочав формуватись тіньовий ринок, який діє і сьогодні. Не легітимізовані відносини навколо землі виникли та існують незалежно від мораторія. З однієї сторони заборонялась легальна продаж землі, що було порушенням права власності. Але з іншої сторони, громадянин, який мав пай, був позбавлений можливості його продати, але мав можливість здати за безцінь в оренду на 49 років. Це не заборонено законом. Створені різноманітні схеми неофіційного продажу земель, були вигідними певному колу осіб. Конституція України гарантує, що ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є

непорушним. Навіть у 2018 році Європейський суд визнав земельний мораторій порушенням права людини розпоряджатися своєю власністю, гарантованого статтею 41 Конституції України [2].

Запровадження ринку землі в Україні є найбільш суперечливою реформою, що зіткнула інтереси і бажання різних соціальних сил, як внутрішніх так і зовнішніх. Прийняття нового закону, який скасовує дію мораторія на продаж землі, може значно зняти протиріччя, що існують в Україні тривалий час та вводить її до кола цивілізованих держав світу. Купівля-продаж землі стає легальною правовою дією відповідно до закону, прийнятого 31 березня 2020 року [4]. З червня 2021 року скасовується мораторій на продаж аграрної землі, крім земель державної власності. Новий закон, який скасовує дію мораторію і має запровадити ринок землі в Україні, повинен вирішити питання створення механізму купівлі-продажу української землі.

На сьогодні земля, як засіб виробництва, частково вилучена з економічного обороту. Проте ринковий шлях розвитку української економіки передбачає необхідність залучення всіх факторів виробництва, у тому числі земельних ресурсів, до економічного обігу, що неможливо без права власників землі її відчужувати. Земля є основним національним багатством держави та вимагає від неї особливої охорони, що забезпечує існування останньої певним правовим механізмом, який передбачає встановлення обмежень для права власності на землю. В Україні це впливає із статті 41 Конституції України, яка стверджує, що використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі [3]. Необхідність обмеження права власності на землю є головною умовою існування ринку землі в розвинених країнах і визначає права та обов'язки власників і землекористувачів. Для регулювання обігу землі у світовій практиці використовуються такі обмеження: переважне право на придбання землі для окремих осіб; обмеження для іноземців; обмеження права купувати не більше певної загальної площі землі; регулювання орендних відносин щодо терміну та ціни оренди; обмеження права для певної категорії населення у володінні землею та зміни призначення землі [1, с. 83–84]. Нині в Україні функціонують лише окремі елементи ринку землі, зокрема оренди земель сільськогосподарського призначення.

Що чекає на Україну після відкриття ринку? Головне завдання України – створення цивілізованих ринкових земельних відносин, що є надзвичайно складним та вимагає в першу чергу виправити спотворену тіньовим ринком

корупційну ситуацію довкола одного з найбільших ресурсів України. Прийнятий закон ураховує, в певній мірі, світовий досвід регулювання обігу землі. Закон передбачає переважне право для орендарів на придбання земельної ділянки сільськогосподарського призначення та обмеження права купувати однією особою, не більше 100 га загальної площі до 2024 року. Це право мають виключно фізичні особи. Після 2024 року надається таке право юридичним особам, але встановлюється обмеження купівлі загальної площі, до 10 тис. га. Закон надає фермерам доступ до інвестицій. Тепер земля може бути предметом застави, а значить банки зможуть кредитувати малі й середні аграрні підприємства. Громадянам надається право, шляхом проведення всеукраїнського референдуму, вирішувати питання щодо допуску іноземців до купівлі землі на території України. Встановлюється обов'язковий безготівковий розрахунок за сплату ціни земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Безготівкова форма розкриває джерело походження коштів. Юридичні особи до 2024 року змушені будуть виводити свій бізнес з тіні та легалізувати кошти [4]. Дотримання встановлених норм можливо при наявності дієвого механізму функціонування прийнятих правових норм регулювання. Що є досить складним завданням для України. Сумнів у його виконанні завжди викликав недовіру тих чи інших політичних сил та був однією з причин мораторія. Бідність більшості населення є суттєвою перешкодою становлення справедливого ринку земельних ресурсів. Практично всі країни східної Європи, що приєдналися до Європейського Союзу, досить успішно пройшли лібералізацію ринка землі. Тому парламентарі України мають можливості для вивчення досвіду та створення якісних законів. Але земельний устрій історично формувався в європейських країнах іншим шляхом, без колгоспів і розпаювання. Тому нам не можна в цьому питанні повністю орієнтуватися на захід. Україна володіє значним земельним потенціалом, який може розглядатися як конкурентна перевага. Але його практична реалізація вимагає впровадження ефективної моделі ринкових земельних відносин, відповідно до умов сучасної жорсткої міжнародної конкуренції.

Таким чином в умовах глобальної економіки та інтеграції України у світові процеси саме агропромисловий комплекс може стати рушійною силою української економіки. Створення цивілізованого ринку землі є надзвичайно складною справою. Ми, а в першу чергу правляча влада, провідні сили громадянського суспільства, маємо усвідомлювати відповідальність перед нащадками за свою землю, гідне майбутнє та

національну безпеку України. Звідси має прийти розуміння ціни помилки для нас, яка може бути надто великою у питаннях ринку землі.

Список використаних джерел:

1. Хомутенко В., Волкова О. Ринок землі в Україні: передумови та наслідки. *Економіст*. № 11(301). С. 83–86.
2. Справа «Зеленчук і Цицюра проти України» // LIGA:ZAKON. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SOO01072>. Рішення від 22.05.2018 № 846/16, 1075/16 (дата звернення: 28.12. 2020).
3. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254/96-ВР (зі змінами й доповненнями) / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення : *Закон України від 31.03.2020. Документ 552-IX* / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2020. № 20. Ст. 142.

Спіцина А.В.

студентка,

*Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова*

ПРОЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Структура Ради Безпеки ООН відображає реалії, що склалися після Другої світової війни, і тому потребує реформування. На початку ХХІ століття пропонувалися ті чи інші проекти щодо зміни структури РБ ООН. Наприклад проект «групи чотирьох», в якому ряд країн (Німеччина, Індія, Японія і Бразилія) сходиться на думці, що в Раді слід збільшити кількість постійних членів на шість, а непостійних – на чотири. Правом «вето» нові постійні члени будуть наділені лише на оглядовій конференції через 15 років після вступу в силу відповідних поправок до Статуту.

Також варто відзначити проект Африканської групи. Гана, Нігерія, Сенегал і Південна Африка, спираючись на положення прийнятих в